

Oppvekstreform til beste for barn og unge?

Om ett år trer en viktig reform i kraft. For å lykkes må dette involvere langt flere enn barnevernet.

Av: Oppvekst- og velferdsdirektør Erik Stene og fylkeslege Jan Vaage

«Jeg lurer sånn på hvordan det går med fotballaget mitt» sa Magnus da vi møtte ham for en tid tilbake. Magnus er åtte år og måtte flytte 150 mil da moren ble alvorlig psykisk syk og ikke kunne ta vare på ham. Hadde alle rundt Magnus strukket seg litt mer, kunne han kanskje fortsatt ha bodd i nærmiljøet sitt og spilt på det samme fotballaget.

Akkurat nå står vi overfor en reform som fører til at kommunene må betale en høy pris, bokstavelig talt, om ikke barn som Magnus får den hjelpa de trenger. Reformen er omtalt som barnevernreformen og iverksettes fra 1. januar 2022.

Vi vil ta til orde for at dette er en reform som angår oss alle, ikke minst de som har ansvar for eller møter barn og unge som en del av sin hverdag.

I Trøndelag er det 79098 barn og unge som går i barnehage eller i grunnskolen. Det er godt for de fleste å vokse opp her hos oss i Trøndelag.

Noen har sagt det skal en hel landsby til for å oppdra et barn. Sånn er det i Trøndelag også. Barn omringet av voksne som bryr seg øker muligheten for en trygg og god oppvekst, mestring og et godt liv både på kort og lang sikt. En viktig forutsetning for at våre barn skal klare seg selv som voksne.

Pandemien som slo inn over oss i vår har vist oss hvor viktig det er at vi som samfunn klarer å holde barn og unges behov og situasjon høyt oppe på agendaen. Det glapp litt i starten, hvor nedstengingen påførte barn og unge økte utfordringer. Særlig gikk det ut over de barna som trenger hjelp og støtte aller mest. Derfor er det nå tydelig presisert at barn og unge skal oppleve lav tiltaksbyrde. Det er viktig. Ja, vi vil si at det kan være livsviktig.

I 2019 fikk rundt 2500 barn i Trøndelag hjelp fra barnevernet, en hjelp de fleste er fornøyde med! Dette er barn som vi som samfunn spesielt skal ta vare på, øg gi nødvendig hjelp, støtte og beskyttelse.

Stortinget har tydeliggjort dette gjennom å vedta den nevnte barnevernsreformen. En reform som, navnet til tross, handler om langt mer enn barnevern.

Enkelt sagt handler den om at vi skal gi barn og familier god, helhetlig og nyttig hjelp til riktig tid. Dette vil forebygge at utfordringene vokser seg større, og at barn, i ytterste konsekvens, må flytte fra familie, venner, fotballaget og lokalmiljøet der de vokser opp. Vi skal fortsatt beskytte barna, og noen ganger må barn flytte ut av farlige og uforsvarlige omsorgssituasjoner. Hovedregelen skal da være at man skal finne muligheter i familie og nettverk – omgivelser som er kjente og trygge for barnet fra før.

Barnevernreformen handler om overføring av faglig og økonomisk ansvar, fra stat til kommune. Samtidig tydeliggjør reformen først og fremst at vi alle har og tar et ansvar. Skal vi lykkes er det derfor ikke tilstrekkelig å kalle dette en barnevernreform, for reformen handler om mye mer enn barnevernet, og at hele Trøndelag må til for at vi skal lykkes.

Reformen handler om overføring av faglig og økonomisk ansvar, fra stat til kommune, men reformen tydeliggjør først og fremst at vi alle har et ansvar. Skal vi lykkes er det derfor ikke tilstrekkelig å kalle

dette en barnevernreform, hvor en feilaktig på grunn av begrepet – får inntrykk av at dette er en reform som gjelder kun barnevernet.

For å lykkes med reformen, må barnets landsby bestå av langt flere enn barnevernet. Barnehagen, skolen, helsetjenesten, fritid og frivillige må alle spille på samme lag – barnets lag. Da må barnet involveres, og løsninger skapes sammen. Det er for lett å skyve på eller fraskrive seg ansvar, ofte med det resultat at barn og familier ikke får den samlede hjelpen de trenger og som er nyttig. Stykkevis og delt er utmattende og til liten nytte i slike situasjoner. Vi må gå vekk fra stykkevis og delt, til helhet. Heldigvis har noen kommuner begynt å samordne tilbudene til utsatte barn og deres familier med en dør inn.

Reformen trer ikraft fra årsskiftet 2022. Det krever at kommunene generelt, og kommunens ledelse spesielt, tar forebygging og tidlig innsats på alvor. Noe annet vil få omfattende konsekvenser, for barna, men også økonomisk for den aktuelle kommune.

Trøndelag vil, som mange andre regioner, ha stort behov for arbeidskraft og kompetanse i fremtiden. Ja, på mange områder vil det kunne bli betydelige underskudd på arbeidskraft. Dagens barn og unge er fremtidens viktigste ressurs enten det er i det offentlige sin tjeneste eller i det private næringsliv. Det hjelper ikke med vekst og kapital om vi ikke har gode hender eller kloke hoder.

Skal Trøndelag vinne kampen om arbeidskraft og kompetanse, må vi også bli best på god oppvekst for alle barn. Barnefamilier som ønsker å flytte til Trøndelag fordi det er den beste plassen for barna å vokse opp, gir gode fremtidsutsikter for hele Trøndelag.

Det er dermed i alles interesse at vi lykkes med reformen, da må vi ha hele landsbyen med på laget. Kom igjen Trøndelag; la oss starte med å definere dette som en oppvekstreform.

Erik Stene

Oppvekst- og velferdsdirektør

Jan Vaage

fylkeslege